

Zondag 14 juli 2024

15^e zondag door het jaar

Lezingen: Amos 7, 12-15; Marcus 6, 7-13

Overweging

In de zondagse vieringen horen we niet zoveel over Amos.

Amos is een kleine zelfstandige, ongeveer 760 voor Christus. Hij woont in Tekoa, een dorp aan de rand van de woestijn van Juda, ongeveer 16 km ten zuiden van Jerusalem. Hij is een middenstander met een gemengd bedrijf, schapen fokken en vijgen kweken. Door Gods geest gedreven, ontpopt hij zich als een onbezoldigd freelance profeet, oftewel een onafhankelijk zegsman van God

Een profeet is primair iemand die als het ware door Gods ogen naar de actualiteit van zijn eigen dagen kijkt. Hij is niet noodzakelijk een toekomst voorspeller of een koffiedikkijker. In dienst van zijn verkondiging kan hij waarschuwend naar de toekomst kijken in de trant van: 'als jullie niet luisteren, gaat het fout'. Maar ook kan hij terugkijkend naar het verleden laten zien hoe de zaak in het honderd is gelopen, omdat er niet naar God geluisterd werd.

Amos hoort dus niet bij de officiële beroepsprofeten. Sterker nog, hij komt niet eens uit het koninkrijk Israël, maar uit het zuidelijke koninkrijk Juda. In Betel is hij in feite een buitenlander, hooguit te gast. Maar zo gedraagt hij zich bepaald niet. Hij is geen klager maar kan zijn mond niet houden, hij is lastig, want zijn klacht komt niet van pas. In harde bewoordingen kraakt Amos zo ongeveer alles af wat ter plaatse als belangrijk en waardevol wordt gezien. De bijzondere status van het volk Israël, een rijke bovenlaag van de bevolking die in weelde baadt en het volk eronder houdt, een godsdienst die mooie liturgieën en offercultus houdt, maar het onrecht gewoon laat voortbestaan; de koning, bouwer en onderhouder van het heiligdom. Amos maakt ze verbaal met de grond gelijk.

De reactie van Amasja, de priester daarop is zo vreemd nog niet. We moeten ons maar eens voorstellen wat wijzelf zouden doen als plotseling een vreemdeling een plechtige viering kwam verstoren. Als die ons zou toebijten dat we zo ongeveer alles fout doen en dat het fout loopt als we het niet anders gaan doen. Zouden wij dat zomaar accepteren.?

Hoe anders is de uitzending van de leerlingen van Jezus waarover Marcus vertelt. Hoewel, waarschijnlijk heeft deze uitzending ook wel een soort revolutie veroorzaakt.

In de tijd van Jezus bestonden nog alle klassieke voorschriften, commentaren en gebruiken zoals in de oudheid. Missionering was de Joden vreemd. Hun godsdienst was vergroeid met het besef het uitverkoren volk te zijn en hun religieuze beleving was helemaal verankerd in het strikt naleven van de wet.

En hier worden de leraren uitgestuurd om aan anderen te gaan vertellen wat Jezus hen geleerd heeft: dat God liefde is. En zoals Huub Oosterhuis dat uitlegt: dat de God van Israël niet een grimmige almachtige intolerante opperheerser is, maar Eén die orde schept, rust, ruimte. Bevrijder wordt Hij genoemd Behoeder, eerste en laatste. Een God die gekend en bemind wil worden in mensen. Om Hem te vinden moet je de kleinste, meest breekbare mensen opzoeken.

Maar dan komt de vraag op, hoe wij daar vandaag inhoud aan moeten geven. Gewoon, letterlijk, zoals in het evangelie staat: erop uit trekken, twee aan twee dat wel, zonder overtollige bagage, alleen met een linnentasje met onze evangelisatielectuur erin, van huis tot huis, en als de mensen niet willen luisteren, of de deur voor je neus dicht gooien, of zo'n akelige sticker aan de deur hebben – aan de deur wordt niet gekocht en bekeerd zijn we ook al – dat je dan maar gewoon moet doen of je neus bloedt, dat je dan verder gaat, laat ze maar verloren gaan...? Moet het zo, zoals de Jehova-getuigen doen? Ik zie het mezelf niet doen, en u waarschijnlijk u zelf ook niet. En toch heb je vaak nog het gevoel alsof het eigenlijk wel zo zou moeten, of in ieder geval zo ongeveer. Dat wij toch maar halfhartig zijn en een beetje suf en ingeslapen, een kerk zonder werfkracht, met weinig missionair elan. Maar is dat wel zo? Of laten we ons dan een missionair minderwaardigheids-complex aanpraten?

Het goede nieuws wil gedeeld worden, dan pas is het echt goed nieuws. Daarom komen we ook samen in de kerk. Iedereen kan ook op eigen kracht geloven, tenminste dat is wat veel mensen zeggen – om te geloven heb ik de kerk niet nodig, nee, maar om te **blijven** geloven wel, tenminste zo vergaat het mij. Geloof wil gedeeld worden, en alleen dat wat je met elkaar deelt, blijft bestaan; alleen wat je deelt, vermenigvuldigt zich.

Moeten wij dan verder trekken? Niet alleen in ons dorp, maar naar verre streken? Ligt onze opdracht in mensen bekeren en op een actieve manier zieltjes winnen? Dichtbij of veraf? Ik denk het niet. Ik vertaal het evangelie naar mijn leven als : midden in de wereld gaan staan, niet om mensen te bekeren, wel om op een authentieke manier mensen nabij te zijn. Authentiek naar onszelf en naar de boodschap van Christus. Ik vertaal het als een oproep tot aandacht voor de persoon van de eerstvolgende ontmoeting. En om daarin te volharden, in een wereld die veel gevaren en boze geesten inhoudt: mensen die bezeten zijn door geld, macht, prestige, drugs ... We moeten voeling hebben met de realiteit en met het reële leven van mensen. We moeten met andere woorden in het echte leven gaan staan.

Maar gedeeld geloof gaat niet samen met opdringerigheid. Het kan pas gedeeld worden, als er een gedeelde basis is, van vertrouwen, van gelijkheid, van wederzijds respect. Dat kun je in Jezus' aanwijzingen terug horen. Als je ergens niet welkom bent, trek dan verder. Met andere woorden: dring je niet op, wek geen onnodige weerzin, en zou ik er aan willen toevoegen: respecteer het eigen geheim van ieder mens met zijn of haar God

Dan zitten we alleen nog met die aanwijzing om het zand van je schoenen te stampen als ze je niet willen ontvangen. Het valt me op dat die in allerlei vertalingen heel verschillend wordt weergegeven. De Nieuwe Bijbelvertaling maakt er zelfs van dat je het stof van je voeten moet schudden ten teken dat je niets meer met hen te maken wilt hebben – maar dat laatste hebben de vertalers er toch echt zelf bij verzonnen. Waar het een teken van is, dat stof afschudden – weet u wat het zou kunnen zijn?

Als iemand je niet accepteert, als iemand je afwijst, dan is de kans groot dat die afwijzing diep in je gaat zitten. Dat je het negatieve meeneemt. Dat je nog dagen loopt te malen over die afwijzing. Maar Jezus stuurde zijn leerlingen uit om weldadige aandacht en liefde mee te dragen. Het zou zonde zijn als de negativiteit van de afwijzing alle goede energie zou wegzuigen. Vandaar: klop het af, schud het af. Laat zien dat je niet opgeladen met negativiteit verder gaat. Dat is een oefening die we ook vandaag heel erg nodig hebben: ons niet laten opfokken met het negatieve, maar dragers van zegen en genade blijven.

Daarom: Ga op weg. Ga met God. Door het leven en door de wereld. Ga in geloof. In vertrouwen en onbevagen. Zomaar te gaan – niet langs uitgestippelde paden, maar daar waar God je brengt, naar de mensen die God op je pad stuurt.

AMEN

Astrid Veldhuis